

6 iulie 2023

„Revoluția”... la (în) piață

(Costin Popa)

Opera Națională București și-a închis stagiunea, alăturând într-un diptic două valoroase opusuri românești, baletul „La piață” de Mihail Jora și opera „Revoluția” de Adrian Iorgulescu, cea din urmă inspirată de cunoscuta comedie caragialeană „Conu' Leonida față cu reacțiunea”, fiecare cu specificul său componistic și, bineînțeles, teatral. Poate că ar fi potrivit să ne reamintim succint de modul în care cei doi importanți compozitori s-au apropiat de temele propuse, ținând cont că între cele două lucrări se întinde o perioadă de aproape șase decenii sau chiar nouă (vom vedea de ce), care semnifică, acoperă și un parcurs de la stilistica neoclasică la cea post-neoclasică, neomodernă, avangardistă chiar.

MINISTERUL CULTURII

PREMIERA
1-2 IULIE 2023

OPERA
NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI

LA PIAȚĂ

MIHAIL JORA

REVOLUȚIA

ADRIAN IORGULESCU

SOLIȘTII, BALETUL ȘI ORCHESTRA
OPEREI NAȚIONALE BUCUREȘTI
DIRIJOR: CRISTIAN MANDEAL
COREGRAFIA: SANDRA MAVHIMA
VIDEO: RADU SPIRIDON
SCENOGRAFIA: ANDREEA KOCH
REGIA: ALEXANDRU NAGY

Biletele sunt disponibile pe www.tickets.operanb.ro

PARTENER PRINCIPAL

BRD

ASUS

InfoCons

ASIA

Sandor

EURO

rad'o

TIMPEL

KUDIKA

Gabo

radu&st

„La piață” descrie pitoresc întâmplări firesc amestecate pentru o zi de vară într-un târg împestrat, în care dansul neaș este rege, mai bine zis „pasul românesc” cum îl numea Jora.

Iorgulescu s-a apropiat mai întâi simbiotic de Caragiale într-o narațiune captivantă. În versiunea actuală, rescrisă acum circa doi ani, compozitorul a regândit ideatica tramei și, în afara adaosurilor unei uverturi și a câtorva secvențe sonore, a revizuit sfârșitul operei. „Este o comedie care are un final tragic”, spune Adrian Iorgulescu și face referire la evenimentele din 1989. Așadar noua variantă a fost compusă cu intenția de a rememora clipele contorsionate ale încheierii fierbinți de an revoluționar și, dintr-o comedie, a ajuns - risc termenul - o *dramma giocoso*, care redau trăirile, angoasele, precum și dispariția eroilor tradiționali Conu' Leonida și Efimița. Sirena sinistră, interminabilă din ultimele măsuri răscolește, iar stingerea urlletului ei într-un *decrescendo* tulburător invită, mai mult decât atât, la o reflecție cu bătaie lungă, în timp ce în centrul scenei pe locurile ocupate de personajele operei, răsar din penumbre coroane de flori și lumânări, ca un altar.

Se poate spune că, prin noua viziune diferită față de cea din 1990-1991, Adrian Iorgulescu a fost inspiratorul actualei montări semnate în debut la Opera Națională de tânărul regizor Alexandru Nagy, care a extins-o – oarecum forțat - și la primul opus al seriei, motivând că toate revoluțiile încep în piețe. Poate fi parțial corect, în afara celor „de palat”, dar acum scena rămâne complet goală, dansurile nu amintesc de cele tradiționale românești izvorâte din muzica lui Jora, se prezintă mișcări oarecum clasice, însăilate cu inserții moderne. Reciproca este valabilă. Coregrafia Sandra Mavhima, interpreți, baletul Operei. Noile personaje (da, există!) nu sunt ușor detectabile, câteva mor, iar localizarea temporală vine doar prin proiecția simbolului de tristă amintire al „secerii și ciocanului”, printr-un drapel național găurit înfipt în platou (ne amintim ce semnifica!), înlocuit spre finalul baletului de cel actual. O scară simplă de lemn rămâne nefuncțională.

Spiritul muzicii din „Revoluția”, cu complexitatea sa, cu contrastele, exploziile de intensități și culori, dinamica între forță și visare, tumultul orchestral, puterile percuției larg dimensionată și intens funcțională, da, întreg spiritul este apropiat sursei dar și unei

transpuneri de sorginte contemporană. Eroii își duc viața într-o rulotă aflată cumva în apropierea epicentrului evenimentelor, prin spatele ei trec pâlcuri de revoluționari, în laterale se ridică stative de televizoare ce amintesc de rolul acestor mijloace media în desăvârșirea țelurilor finalului anului martir 1989. Scenografie Andreea Koch. Pentru reamintire, pe un ecran de fundal se proiectează imagini de la vechile congrese PCR, de la vizitele liderilor vremii în Bucureștiul comunist, apoi balconul fostului CC, din nou tricolorul găurit, bannere cu mesajele însuflețitoare „Libertate!” sau „Jos tirania!”, plus figuri din prim-planul determinant al succesului evenimentelor. Video Radu Spiridon, light design Alin Popa.

Glasurile celor trei personaje au fost bine alese și integrate scriiturii, corect potrivite ca vocalitate de compozitor pentru Conu' Leonida, Efimița, Safta. În cea de-a doua seară au cântat tenorul Andrei Petre, mezzosoprana Sorana Negrea, soprana Daniela Cârstea, primii – substanțializați prin dialoguri, cea din urmă - cu o prelungă și fantomatică, rău prevestitoare vocaliză nocturnă. Toți, în bună formă.

Cristian Mandeal

Dar marele maestru al interpretării muzicale a fost dirijorul Cristian Mandeal, care a reușit să aducă Orchestra Operei Naționale pe culmile de valabilă tălmăcire a diversității stilistice, a limbajelor diferențiate, prin „curățenii” sonore în solo-uri instrumentale (baletul de Jora) sau *tutti* fabuloase (opera lui Iorgulescu), prin evidențierea și

corelarea planurilor. Mandeal a dat impuls celor două trame prin ritmuri, respectiv dramaturgie.

În spectacol au participat studenți ai UNATC - Actorie, anul II, grupa D, coordonați de lector univ. dr. Ștefan Pavel.

Din punct de vedere tehnic, trebuie notat că producția Operei Naționale împreună cu Studioul Experimental în Artele Spectacolului Muzical „Ludovic Spiess” și Asociația ENVIRON a pus în pagină primul spectacol realizat din materiale reciclate. Un concept de Operă Verde, care se naște. Cu prudență, spun eu, gândindu-mă că și disponibilitatea deșeurilor găsite prin pubele sau depozite poate influența, direcționa o idee de montare. Arta creativă scenografică nu trebuie abandonată.